

RAAMAT, MIS LÄHETAB LUGEJA LUMIVALGUKESENA LAIA LUGUDE LAANDE

**Maaailma kõige ilusam naine. Lumi-
valgukeste lood. (Töid antropoloogilise ja etnolingvistika vallast 10.)
Koostanud, toimetanud ja kommenteerinud Urmas Sutrop. Tõlkinud
Urmas Sutrop, Eesti Piibliselts, Wilhelm Friedrich Eichhorn, Mairi
Ernits, Anne Lill, Heete Sakkai, Anne Kalling, Mart Kuldkepp,
Timotheos Kuusik, Georg Meri, Ernst Muhel, Sander Samuel, Sven-
Erik Soosaar ja Merle Vare. Tallinn–
Tartu: EKSA ja EKM Teaduskirjastus, 2018. 991 lk.**

Kes meist ei teaks lugu Lumivalgukestest ja seitsmest põialpoisist? 2018/2019. õppeaasta rahvaluuleolümpiaadi raames saatis Võru Kreutzwaldi Kooli õpilane Reio Vissel Tartu Ülikooli rahvaluule osakonda väga suurel allikmaterjalil põhineva uurimistöo, millest selgus, et just see on valdava osa üle 50 aasta vanuste eestlaste lemmikmuinasjutt.

See oli ka minu – alla 50-aastase – lapsepõlve lemmik. Aga ma ei tundnud seda mitte raamatute või suulise jutustamise, vaid esmajoones filmi vahendusel, käisin nimelt lasteaialapsena korduvalt vaatamas „Lumivalgekest ja seitset põialpoissi” (1937), Disney esimest animeeritud täispikka mängufilmi. Ka eestiaegne Lumivalgukese ja seitsme erisuguse põialpoisiga tikitud seinapilt mu lapsepõlve suvekodus Võrumaal viitab, et film pidi olema tuttav siin juba enne Teist maailmasõda.

Urmas Sutropi koostatud 991-leheküljelist raamatut lugema hakates kartsin, et nüüd saan samasüzeelitest lugudest küllastumuse. Nii siiski

ei juhtunud. Vastupidiselt saatesõnas lubatule ei ole tervel hulgal lugudel kas suurt midagi või üldse mitte midagi ühist Lumivalgukese süžee ja paljudel juhtudel näib olevat ainus õigustus loo teosesse kaasamiseks koostaja vaba mõtteseos.

Kogumik pole mitmekesine mitte ainult süzeeliselt, vaid ka žanriliselt. Rahvajutužanridest on esindatud imemuinasjutt, muistend, legend ja eepos, ilukirjandusžanridest kunstmuinasjutt, novell, näidend, luuletus, lugulaul ja eepiline poem. Et need viimased rahvapärimest aimest ammutavad, ei muuda neid muidugi mõista folklooriks. Teos sisaldab ka katkendeid Herodotose „Ajaloost” ja Uuest Testamendist, Vana-Rooma autorite teostest, keskaegsest kogumikust „Gesta Romanorum” ja augustiinlaste-kanoonikute keskaegsest käsikirjast. Mõnikord algavad või lõpevad tõlked originaaltekstist pärit kommentaaride või selgitustega. Lugude sekka on poetatud ka mõned üksikud (pseudo)teaduslikud käsitlused. Nii ilmuvad siin esimest korda eesti keeles Urmas Sutropi tõlkes „Vendade Grimmi märkused Lumivalgukese kohta” (1856), katke Jacob Grimmi eessõnast Giambattista Basile raamatule „Pentameron ehk muinasjuttude muinasjutt” (1846) ning Florence Scovel Shinni „Lumivalgekeste ja seitsme põialpoisi sisemine tähendus. Spirituaalne elufilosoofiline tõlgendus” (1941).

Raamat annab tunnistust koostaja ambivalentsest suhtumisest folkloristikasse. Ühelt poolt näib ta suhtuvat folkloristide töösse aukartusega. Nii nimetab Sutrop saatesõnas mitmeid

teadlasi, kes on tegelnud Lumivalgukese muinasjuttudega, ja peab oluliseks folkloristide väljatöötatud muinasjututüüpe, viidates neile kõige uuema, Hans-Jörg Utheri muinasjutukataloogi (ATU)¹ kaudu. Teiselt poolt aga teeb ta folkloristide suure materjalihulga võrdlevale analüüsile toetuvad järeldused pihuks ja põrmuks. Nimelt kirjutab ta: „Siinkirjutaja arvates ei ole „Lumivalguke” ATU 709 mitte iseseisev tüüp, vaid „Uinuva kaunitari” (Okasroosikese) ATU 410 alamtüüp” (lk 9). Kuna selle muinasjutu-uurija seisukohalt kaaluka väljaütlemise põhjenduseks pole esitatud poolt lausetki, on väide tegelikult sisutühi. Veelgi kummalisemaks muudab väite see, et just eelnevas lõigus on Sutrop ära toonud Lumivalgukese muinasjuttu iseloomustavad tunnused: „Need kolm motiivi – armukadedus, pagendus ja nõiduslik surmalaadne uni, millest kangelanna (vahel harva ka kangelane) äratatakse – ongi muinasjutu kõige olulisemad motiivid” (lk 9). Okasroosikese muinasjutt on üldtuntud nii nagu Lumivalgukese lugugi ning ka ilma rahvajutukataloogi abita võib kinditada, et see ei sisalda armukadeduse ega pagenduse motiivi. Miks ja mis-moodi peaks siis need kaks ühe ja sama muinasjututüübi alla paigutama? Ent Sutropil on küll õigus, et mõlemad lood peegeldavad sarnast tüüpi maailmapildil põhinevaid väärtusi.

Muinasjututüüpide ja -motiivide võrdlev uurimine ei ole kerge. Kui võtta ükskõik milline muinasjutt ja otsida selle igale üksikule motiivile maailma kõigi ajastute ja piirkondade seast vasteid – pidades lugusid juba ühe samasuguse või samalaadse motiivi esinemisel üheks ja samaks muinasjutuks –, võiks avaldada vähemalt sama paksu

¹ H-J. Uther, *The Types of International Folktales: A Classification and Bibliography. Based on the System of Antti Aarne and Stith Thompson. Osa I: Animal Tales, Tales of Magic; and Realistic Tales. (FF Communications 284.)* Helsinki: Suomalainen Tiedekatemia, 2004.

raamatu mis tahes muinasjutust. Ent mõtet oleks sellisel teguviisil ainult siis, kui jutust välja valitud motiiv on läbi-valt üks ja seesama. Käesolevas raamatus on aga valitud üks motiiv ühes jutus, teises teine (ainult armukadeduse motiiv nt inglise legendis „Pühast Iuthwarast, neitsist ja märtrist” (lk 130–131), ainult pagenduse motiiv nt Grimmide muinasjutus „Kolm kaaranat” (lk 519–520) või ainult surmaune (või varjusurma) motiiv nt Apuleiuse „Cupidos ja Psyche” (lk 95–120)), kolmandal juhul aga puuduvad ühised motiivid „Lumivalgukese” sootuks (näiteks inglise muinasjutt „Lugu kolmest karust” (lk 427–430), Šveitsi muistend „Seitsme päkapiku surm” (lk 566), India muinasjutt „Kuidas üks võlts naine tõelise armastuse eest tasub” (lk 87–89) jmt). Isegi juhtudel, mil formaalsete kriteeriumide alusel saaks pidada kahte motiivi „Lumivalgukesele” iseloomulikuks – nagu nt armukadedus ja pagendus kristlikus eksemplis „Salvatica (Päästetukene)” (lk 154–158) ning kalmõki muinasjutus „Kuninganna, kes pidi südant sööma” (lk 451–456) –, ei ole nendes tegemist sugugi mitte „Lumivalgukese” süžeeaga.

Isegi ühest motiivist lähtuvat ammendavat uurimust oleks ilmselt väga raske kirjutada vähem kui kümneaastase uurimistöo tulemusel (mõnevõrra lihtsam oleks koostada kas tüübi-monograafia või ka kommenteeritud tekstide kogu, mille lugusid ühendavad näiteks kolm sama põhimotiivi). Kõiki kontinente katvast muinasjutumotiivide rägastikust on ükskõik kellel ühe eluea jooksul üliraske läbi murda, rahvajutte ja nende kirjalikke töötusi on ilmunud maailmas tohtul hulgal ja väga paljudes keeltes. Pealegi pole motiivid alati rännanud paigast paika, vaid on võimalik, et need on juba alguses loodud maailma eri paigus, kas siis seetõttu, et need on toimunud inimpsüühika samasuse tõttu universaalsete metafooridena, või hoopis seetõttu, et sarnase perekondliku korralduse ja/või looduslike olude

põhjustatud sarnased mured ja väärtused on kristalliseerunud ühesugusteks motiivideks.

Kui juba selline keeruline ülesanne ette võtta, tasuks olla kursis folkloristide põhiväidetega muinasjuttude leviku kohta ja vaatluse all oleva muinasjutu ajaloo, ent kindlasti ka rahvajuttude uurimise põhimõistetega. Paraku ajab Sutrop terminite tähendust selgitades lugeja segadusse: „Muinasjutte klassifitseeritakse tüüpidesse ja nendes korduvatele motiividele on antud motiivinumbrid” (lk 7). Lause sõnastus on tõenäoliselt ekslik, sest kordagi pole viidatud motiivinumbreid fikseerivale Stith Thompsoni koostatud motiivikataloogile (1955)², vaid kõneldakse hoopis eespool mainitud muinasjutukataloogi tüüpidest ja tüübinumbritest. Thompsoni motiivikataloog ja muinasjutukataloog (ATU) on kaks täiesti eraldi seisvat ja teineteisest sõltumatut teost, mis mõlemad on loodud rahvajutu-uurija töövahenditeks. Tüübi mõiste loodi ajal, mil folkloristide huvi keskmes oli võrdlev uurimine, ent muidugi võib see kategooria osutada kasulikku ka tänapäeva muinasjutu-uurijale. Nii mõneski uurimisküsimuses võib olla siiski otstarbekam tüübi mõiste kõrvale jätta ning kasutada ainuüksi motiivikataloogi ja motiivi mõistet. Samal ajal pole ei tüüp ega motiiv ülimuslikud kategooriad, millega oleks tingimata tarvis arvestada mis tahes muinasjutukogumikku koostades.

Sutropil poleks tekkinud ebakõlaseid saatesõnas ega saatesõna ja tekstide vahel (nagu see, et Okasroosikese süžeed tekstide seas peaaegu ei esine, kuigi omajagu on mitmesuguseid muid mitte-Lumivalgukese süžeesisid, näiteks „Käteta tüdruk” (ATU 706) „Õde vendi otsimas” (ATU 451), „Üheksa venna

² S. Thompson, *Motif-index of Folk-Literature. A Classification of Narrative Elements in Folktales, Ballads, Myths, Fables, Mediaeval Romances, Exempla, Fabliaux, Jest-Books and Local Legends*. Revised and enlarged edition. Bloomington: Indiana University, 1955.

sõsar” (ATU 451A), „Vahetatud mõrsja” (ATU 403C) ning mitmed „Marjakobara” (Ee 722*)³ sarnased süžeed, mis peegeldavad õe ja vennanaiste konflikti), kui ta oleks folkloristide seni tehtud tööd Lumivalgukese muinasjutu uurimisel tunnistanud ja refereerinud, mitte ise jalgratast leiutanud. Või siis rahvajututüübi mõiste üldlase käsitlemata jätnud ja lugude valiku (mingitel muudel alustel tuginevaid) põhimõtteid lugejale arusaadavalt selgitanud.

Euroopa ühe kõige tuntuma ime-muinasjutu „Lumivalguke” teemal on folkloristid suhteliselt palju kirjutanud. Vaieldakse selle üle, kas selle esimene teadaolev esinemisjuht kirjalikus allikas on itaallase Giambattista Basile 1634. aastal ilmunud „Pentamerones”⁴ või Johann Karl August Musäuse 1782. aasta muinasjutukogumikus (selle tõlget vt lk 318–342). Aastakümnetepikkuse uurimistöö tulemusi koondav entsüklopeedia „Enzyklopädie des Märchens” esitab veenva tõestuse viimase variandi kasuks.⁵ See prestiižne väljaanne esindab folkloristide seas laialt levinud lähenemist, mille järgi kirjalikult meieni jõudnud muinasjutud kuuluvad samasse žanrisse suuliselt rahva seas ringelnud muinasjuttudega, mis on tagasi viidavad küllaltki kaugesse minevikku (enamjaolt keskaega).

Kirjandusteaduslikumat lähenemiseviisi pooldavad uurijad seevastu väidavad, et muinasjutt tekkiski alles renessansiajal linnakultuuris. Esimesed

³ Eesti muinasjutud I:2. Imemuinasjutud. (*Monumenta Estoniae Antiquae V.*) Koost R. Järv, M. Kaasik, K. Toomeos-Orglaan. Tartu: Eesti Kirjandusmuuseumi Teaduskirjastus, 2014, lk 696–697.

⁴ S. Swann Jones, *The New Comparative Method: Structural and Symbolic Analysis of the Allomotifs of „Snow White”*. (FF Communications 247.) Helsinki: Suomalainen Tiedekatemia, 1990, lk 11.

⁵ C. Shojaei Kawan, Schneewittchen. – *Enzyklopädie des Märchens. Handwörterbuch zur historischen und vergleichenden Erzählforschung*. Kd 12, vihik 1. Berlin–New York: Walter der Gruyter, 2005, vg 134.

muinasjutud panid kirja XVI sajandi Itaalias Giovanni Francesco Straparola ja G. Basile, ning muinasjuttude areng jätkus XVII sajandi Prantsusmaal, kus mõjukad aadlidaamid levitasid neid oma salongides. Nimetus *contes de fées* pärinebki aadlidaamilt Marie-Catherine d'Aulnoy'lt, kelle „Lumivalgukeseks” klassifitseeruva jutu tõlke on Sutrop raamatus ära toonud. Selle lähenemise viisi kajastusi leidub ka viimasel ajal Eestis ilmunud tõlkeramatutes. Nii näiteks on jutukogu „Maailmavaramu muinaslood ja rahvajutud” sissejuhatuses eristatud kahte erinevat žanri, mida nii tavakeeles kui ka folkloristikas nimetatakse ühtviisi muinasjuttudeks: rahvajuttudeks nimetatakse raamatus suuliselt levivaid lugusid, muinasjuttudeks aga lugusid, mille levik sai alguse kirjalikest allikatest.⁶

Sellises terminoloogias kuuluks „Lumivalguke” ja „Okasroosike” minu arusaamist mööda muinasjuttude hulka, aga näiteks eesti lood „Naine hundiks”⁷ ja „Õde põgeneb venna eest”⁸ rahvajuttude hulka. Muidugi on raske vahet teha, kust läheb piir ühe ja teise vahel, sest XIX sajandi ja XX sajandi eesti suulises pärimuses on need kaks täiesti segunenud. Rahvas on põiminud oma lugudesse motiive, mis on neile korda läinud, hoolimata nende algsest päritolust. Seega on sellist eristust, nagu kahes viimasel lõigus esitatud, mõttetu ja paljudel juhtudel ka võimatu teha, kuigi võimaldab põnevaid arutluskäike muinasjuttude arenguloo üle.

⁶ Maailmavaramu muinaslood ja rahvajutud. Valimik põlvest põlve edasi antud vahvaid ja vaimustavaid lugusid. Koost J. Gilar, R. Williamson. Tallinn: Sinisukk, 2019, lk 8–11.

⁷ Vt M. Metsvahi, „Naine libahundiks” (AT 409) eesti jutupärimuses. – Keel ja Kirjandus 2010, nr 8–9, lk 611–627.

⁸ „Jutt sõsarõst kes läts taivahe”, vt M. Metsvahi, Varasem perekondlik korraldus ja õe-venna intsesti teema rahvaluules. – Vikerkaar 2014, nr 7–8, lk 128–129.

Kui võrrelda *madame d'Aulnoy* 1697. aastal kirja pandud lugu „Gracieuse ja Percinet” (lk 200–216) ja baškiiri lugu „Gölsäsäk”, mis kajastab õe ja vennannaiste konflikti (lk 404–405), ei paindu keel küll kuigi kergesti kasutama mõlema kohta sama žanrimääratlust. Kui baškiiri lugu on lakooniline ja lühilausetega ning kirjeldab otsekoheste tegelaste tegevust lihtsas keeles ja keerutamata, siis prantsuse aadlidaami kirjapandud lugu õpetab silmakirjatsemist ja muud seisusekohast käitumist, näidates muuhulgas, kuidas tuntakse romantilist armastust ja kuidas armukadedust. Toon võrdluseks lõigu kummastki tekstist:

1. [kõneleb Lumivalgukeset tüüpi tegelane Gracieuse]: „Kõik, mis ma nägin,” ütles ta, „oli lummus. Nii armastusväärset ja nõukat printsi peab pelgama! Mul ei maksa tema juurest lahkumisega viivitada.” Äraminek tegi talle palju muret – lahkuda sellisest taevalikust paleest otse jõhkard Grognoni [võõrasema – M. M.] käte vahele oli suur samm ja pani teda kõhklema. Teisalt oli Percinet nii veetlev, et Gracieuse ei söandanud pikalt tema katuse all viibida. // [---] Gracieuse ütles talle, et ta ei olnud öösel sõba silmale saanud, et mälestused ebaõnnest ja hädadest teda piinavad ja et ta tahes-tahtmata mõtleb tulevastele muredele. „Mis teid küll nõnda ärevusse ajab?” küsis Percinet. „Te olete siin valitseja, teid jumaldatakse, kas soovite mind tõesti oma kõige kibedama vaenlase vastu vahetada?” „Kui ma oleksin oma saatuse valitseja,” vastas Gracieuse „siis nõustuksin kohe teie ettepanekuga, aga ma annan aru esmalt oma isale, kuningale. Pigem kannatada kui oma kohustustest loobuda.” Percinet püüdis teda kõikvõimalikul moel veenda endaga abielluma, aga printsess ei tahtnud kuidagi nõustuda.” (lk 209–210)

2. „Läks lähemale, et vaadata, aga kirstust tõuseb kaunitar. Selgus, et ta ei olnudki surnud, vaid lamas kogu selle aja teadvusetult. Tüdruk jutustas, mis temaga oli juhtunud, ja noormees ütles:

„Lähme, Gölsäsäk, meile elama.” // Tüduruk jäi nõusse, ja noormees viis ta oma koju naaberauuli. Noormehe ema oli rõõmus. Varsti pidasid nad pulmi.” (lk 405)

Igal juhul oli minule „Lumivalgukeste lugude” läbilugemine silmiavav kogemus. Olen ise tegelnud just pigem nende arvatavalt rahvapärast suulist päritolu muinasjuttudega – mis pole levinud Lääne-Euroopas – ja selliste taustteadmiste pinnalt ei olnud ma kunagi varem lõpuni mõistnud, kui tähtis roll on vendadel Grimmidel Euroopa muinasjuttude arenguloos. Nüüd saan aru, et kui vennad Grimmid polnud just imemuinasjutu žanri loojad, siis olid nad vähemalt selle olulisimad vormijad. Seega on igati asjakohane, et Sutropi koostatud raamat algab vendade Grimmide muinasjuttudega. Grimmid mitte ainult ei sõnastanud esimest korda selgelt muinasjutu ja muistendi erinevust, vaid normeerisid ka (ime)muinasjutu (peaaegu kõik Grimmide kogumiku muinasjutud kuuluvad sellesse alaliiki) žanri: muutsid selle niisuguseks, millisenä me tänapäeval seda tunneme. Pole ime, et Grimmide ühtsesse enda loodud vormi valatud muinasjutud paistavad meile hämmastavalt autentsetena.⁹ Vastupidiselt tavaarusaamale ei pannud nad muinasjutte kirja lihtrahva suust, vaid võtsid need enamjaolt varasematest kirjalikest allikatest. 201 muinasjutust ainult 20 panid nad kirja suulisest pärimusest ning neist enamiku Saksamaal üles kasvanud Dorothea Viehmannilt, kes oli pärit prantsuse hugenottide perekonnast ja tuttav nii Charles Perrault’ kui ka prantsuse XVII sajandi aadli-daamide loodud muinasjuttudega.¹⁰

Teadlik lugeja omandab „Lumivalgukeste lugudest” hulgaliselt väärt infot. Mina näiteks järeldan raamatu lugemise järel, et Lumivalgukese muinasjutu looja on *madame d’Aulnoy*. Mui-

⁹ U. Palmenfelt, *Once upon a time there was a genre*. – *Folklore Fellows’ Network* 2010, nr 38, lk 10.

¹⁰ U. Palmenfelt, *Once upon a time there was a genre*, lk 9.

dugi sai ta inspiratsiooni Shakespeare’i „Cymbeline’ist” (selle ümberjutustust lastele ja katkeid Georg Meri tõlkest vt lk 178–191), Giambattista Basile muinasjuttudest (lk 194–198), keskaegsest kristlikust eksempekirjandusest (lk 154–158) ja veel paljudest teistest allikatest, aga tundub vägagi tõenäoline, et täpselt selliste motiividega narratiiviks, mida on juba tööpoolest võimalik pidada Lumivalgukese looks, kirjutas kokku just tema.

Arvan nüüd ka teadvat, miks see üks Euroopa kõige populaarsemaid muinasjututüüpe vendade Grimmide ajal – mis oli juba enne neid J. K. A. Musäuse ja Albert Ludwig Grimmi kaudu tuntuks saanud – XIX sajandil Eesti suulisest pärimusest kuigi tugevalt kanda ei kinnitanud. Kõige varasemates säilinud eesti imemuinasjuttudes, mis on kirja pandud Christian Hieronymus Justus Schlegeli ja Arnold Friedrich Johann Knüpfperi palvel XIX sajandi esimesel veerandil, selle muinasjutu variante ei esine.¹¹ Samas on XIX sajandi eesti suulisest pärimusest naispeategelas(t)ega muinasjutud ning võõrasema ja kasutütre konflikti peegeldavad lood väga populaarsed. Miks siis Lumivalgukese lugu ei esine? Küllap sellepärast, et seal kajastamist leidvad väärtused jäid auditooriumile oma individualistlikus iluhaluses natuke võõraks. Ilu, nii noormeeste kui ka neiude oma, oli tollal muidugi hinnas. Nähtavasti polnud Eestis, vähemalt mitte talurahva seas, veel kätte jõudnud aeg, mil püünele oleks hakatud tõstma eranditult just naissugupoole ilu, mis meeskangelase aktiveerib.¹² See aeg

¹¹ Vt K. Toomeos-Orglaan, *Vanimatest imemuinasjuttude kirjapanekutest, nende koopiatest ja trükiversioonidest*. – *Aega otsimas*. (Pro Folkloristica 12.) Tartu: Eesti Kirjandusmuuseum, 2005, lk 151–164.

¹² Selle kohta vt K. Horn, *Schön und häßlich*. – *Enzyklopädie des Märchens*. Handwörterbuch zur historischen und vergleichenden Erzählforschung. Kd 12, vihik 1. Berlin–New York: Walter de Gruyter, 2005, vg 154.

jõudis kätte arvatavasti siis, kui romantiline objektistav armastuse kontseptsioon koos sentimentaalsete rahvaraamatute ja uuema rahvalaulu levikuga meil üha enam kodunema hakkas.

Raamat pakub palju mõtlemissai- net vaatamata sellele, et koostaja jätab lugeja põgusa 7-leheküljelise saatesõna järel üksi muinaslugude põlismaade rändama. Niivõrd heterogeense narra- tiivse materjali tihedas padrikus olnuks vajalik, et äraeksimise vastu oleks raiu- tud ette rajad – või vähemalt seatud üles viidad, kust midagi leida, mis suu- nas mõelda või mõtteid liikuma panna. Koostaja on pannud üksijäetud lugejale põue ka pisijuhatusi ühe või teise võõra nime häälde kohta (kuigi mitte täiesti järjekindlalt) ning seletanud tundmatuid sõnu vähem või rohkem lahti, aga suuna- vaid silte, kuidas padrikust läbi murda, oleks oodanud ometigi rohkem. Õnneks on muinaslugudel joone all allikaviited juures – nii saab rändaja teada, kust ja mis ajast midagi pärit on. Suur hulk kirjavigu ja ebaühtlusi toimetamises häi- ris sellevõrra vähem, et tegemist on väga paksu raamatuga.

Lõpetuseks pean märkima, et tekstide kokku kogumisel ja tõlkimisel on ära tehtud hiigeltöö, ja kinnitama, et nii mit- medki avaldatud tekstid inspireerivad

püstitama uurimisküsimusi, mis võiks kujuneda maailma folkloristikas mõõtu- andvate ettevõtmiste lähtepunktiks. Nii näiteks võiks I. K. A. Musäuse, August von Kotzebue onu, kelle muinasjuttest on seni eesti keelde tõlgitud ainult mõni üksik, maailma folkloristikas rehabili- teerida – seesama mees, kelle muinas- jutud ajendasid Kreutzwaldi valima ennemuistsete juttude kirjapanekuks omapärase ebarahvapärase stiili,¹³ kut- sus oma kõrgklassi koju lihtinimesi tänavalt, et nende lugusid kirja panna.¹⁴ Selliseid, tänapäeva mõistes folklorist- likke välitoidid lihtrahvaga ei teinud ei prantsuse aadlidaamid sajand varem ega ka vennad Grimmid mõned aasta- kümned hiljem. Aitäh kogumiku koos- tajale ja ühtaegu ka paljude lugude tõl- kijale Urmas Sutropile põneva rännaku eest, mis äratas hulgaliselt mõtteid!

MERILI METSVAHI

---

¹³ H. Lox, Musäus, Johann Karl August. – Enzyklopädie des Märchens. Handwörter- buch zur historischen und vergleichenden Erzählforschung. Kd 9. Berlin–New York: De Gruyter, 1999, vrg 1025.

¹⁴ M. Metsvahi, The Woman as wolf (AT 409). Some interpretations of a very Estonian folk tale. – Journal of Ethnology and Folkloristics 2013, kd 7, nr 2, lk 69.